

Regija-neka celota z določenimi značilnostmi po katerih se loči od drugih regij.
Geo-regionalna(preučuje regije), **obča-fizična**(pedogeo-prst, hidrogeo-vodovje, klimatogeo-podnebnje, biogeo-rastline+živali), **družbena**(geo preb., geo naselij, gospo geo).

Rotacija-zemlja okoli svoje osi-menjava noč/dan

Revolucija-zemlja okoli sonca-menjava letnih časov,dolžina dneva/noči.

Sonce je v zenitu ko sončni žarki padajo le na tropski pas.

Ekvinoksij-sonce pravokotno na ekvator-enakonočje-21.3

Poletni solstici-poletni sončev obrat-sonce na s povratniku-21.6 na s poluti takrat najdaljši dan

Polarni dan/noč-na s/j polu ko je 24ur dan/noč.

23.9-jesenski ekvinoksij 21.12 zimski solstici-na j poluti najdaljši dan.

Relief je posledica premikov,vplivov,sil...(gore,doline,jame...)

Endogene-notranje sile-imajo izvor v notranjosti zemlje. Potresi,vulkani,gubanja to je tektonika. **Eksogene**-zunanje-veter,podnebnje,gravitacija...-

procesi:erozija,preperevanje,denudacija.

Litosfera-razdeljena na tektonske plošče. Je skorja+zgornji del plašča. **J in S**

ameriška,tihoceanska,afriška,indijsko-avstralska,evrazijska,kokos,karibska,filipinska.

Astenosfera-nižjeležeča in mehkejša podlaga na kateri plavajo litosferske plošče.

Konvekcija-segrete tekočine, plini se dvigajo,če so ohlajene se spuščajo.

Zemlja-**zemljiska skorja**(kot jajčna lupina), **granitna plast, bazaltna plast, mohorovičeva nezveznost**(stik med zemlj skorjo in plaščem), **plašč**(pod skorjo), **jedro**(v središču).

Stikanje plošč-razmikanje(2 plošči se razmikata skozi razmak pa prodira lava, tako nastane srednjeoceanski hrbet-srednjeatlantski), **približevanje**(ena plošča na stiku podirva drugo, tako nastanejo nova gorovja ali pa otočja-alpe,japonska),

drsenje/subdukcija(plošči drsita druga ob drugi,območje hudih potresov-prelomnica sv.

Andreja)

Nastajanje gorstev z gubanja-**orogeneza**. **Kaledonska** so **staronagubana**

skandinavsko,veliko razvodno,apalaci-paleozoik. **Hercinska**-ural-paleozoik. **Alpidska**

orogeneza so **madonagubana**-alpe,andi,himalaja-kenozoik, terciar

Vulkanizem-endogeni proces. premikanje litosferskih plošč. Ognjeniki

(etna,santorini)večinoma nastanejo na robovih kontinentalnih plošč. **Ognjeni obroč**-

najobsežnejši tak pas,razteza se na obeh str tihega oceana-kamčatka,filipini,indonezija

Kaldera-vdolbina,nastane pri eksploziji zgornjega dela vulkanskega stožca.

Pokrov iz lave nastane če je lava zelo tekoča in se razliva daleč naokoli.

Potres nastane o nenadni sprostitvi napetosti ki se kopiči na robu lit. plošč. Poznamo:

antropogeni(povzročijo ga človek),**vulkanski**(tisti ki jih spremljajo vulkanski

izbruhi),**tektonski**(tisti ki nastajajo ob stiku lit plošč-katastrofalni)

Hipocenter/žarišče-kjer se zgodi potres. **Epicenter**/nadžerišče-točka kjer je potres najmočnejši.

Nakopičeni pritiski se sprostitjo v obliki **potresnih valov**. Vsak večji potres spremlja vrsta manjših-**popotresni sunki**.

Potresne lestvice-rihterjeva(9stopenj možno več), evropska(12 stopenj).

Seizmologija-preučuje potrese-**seizmolog**. **Seizmografi**-instrumenti za merjenje in zapisovanje tresenja tal.

Zavarujmo se pred potresi:protipotresna gradnja,ustrezno ukrepanje in obnašanje ljudi ob potresu.

Cunami-do 30m visok popotresni val.

Geološke dobe-najstarejša **predkambrij, paleozoik**(**kambrij,ordovicij,silur**-te so v

kaledonskih gorstvih,**devon,karbon,perm**-hercinska),

mezozoik(**trias,jura,kreda**),**kenozoik**(**kvartar**-pleistocen,holocen,**terciar**-

paleocen,eocen,oligocen,miocen,pliocen(prve 3 paleogen,zadnje 2 neogen))holocen je geološka sedanost.

Vsaka kamnina je iz **mineralov** in **rudnin**. Kem sestava-**karbonatne** in **silikatne** kamnine. Karbonatne-minerali kalcita-kalcijev **karbonat**(**CaCO3**),silikatne-silikatni minerali-**kremen**(**SiSO2**)

Magmatske nastanejo z ohlajanjem magme iz notranjosti zemlje. **Globočnine**-strjena magma-najpogostejša granit,na Pohorju tonalit. **Predormine**-strjena lava. **Sedimentne**-nastajajo z usedanjem-ločimo mehanske,kemične,biokemične. **Mehanske**-nesprijetje(grušč,prod,pesek) in sprijete(breča,konglomerat,peščenjak)

Kemične-kamena sol,apnenec,dolomit. **Biokemične**-apnenci v njih fosili. **Metamorfne** (gnajs,marmor) kamnine nastajajo iz magmatskih ali pa iz sedimentnih. S kasnejšimi tektonskimi dvigi ali eksogenim dvigovanjem površja postopoma prihajajo na površje.